

**مطالعه تطبیقی قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱
با قوانین مربوطه در کشورهای جنوب شرق آسیا**

کاظم مفاخری باشماق^۱، دکتر علی زارع^۲

۱- دانشجوی دوره دکتری حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد امارات

وکیل پایه یک دادگستری مرکز وکلای قوه قضائیه استان کردستان، سنندج، ایران

kaniani88@yahoo.com

۲. استادیار گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

چکیده

سرمایه‌گذاری خارجی در گونه‌های مستقیم و غیرمستقیم خود یکی از راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار است و به شکوفایی اقتصادی می‌انجامد. نظام‌های حقوقی با تصویب قوانین مناسب از یک سو بسترهای لازم را برای سرمایه‌گذاری خارجی فراهم و از سوی دیگر میان-کنش آن را با بازیگران اقتصادی داخل به گونه‌ای تعیین می‌کنند که برآیند آن مبارزه با کاستی‌های موجود در نظام اقتصادی باشد در این راستا، محدودیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی، مشوق‌های آن و نیز پیوندهای قوانین مربوطه با دیگر قوانین موضوعه در شمار موضوعات مهمی است که در راه استفاده از توانمندی‌های این واقعیت مهم اقتصادی باید بدانها پرداخت. در ایران با وجود قوانین پراکنده پیشین، قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱ بایسته‌های سرمایه‌گذاری خارجی را در کشورمان تعیین کرده است. مطالعه تطبیقی آورده‌های این قانون با مقررات مرتبط در کشورهای جنوب شرق آسیا که از این راه به رشد اقتصادی بالایی دست یافته‌اند می‌تواند عیار مناسبی برای ارزیابی کارآمدی این قانون باشد. این پژوهش دریافته است که همانند مقررات کشورهای پیش‌گفته، پیاده‌سازی مناسب قانون یادشده در ایران می‌تواند به بهبود جایگاه سرمایه‌گذاری خارجی و پیامدهای قابل انتظار آن در کشورمان منجر شود.

واژه‌های کلیدی: سرمایه‌گذاری خارجی، حمایت حقوقی، توسعه پایدار، قوانین سرمایه‌گذاری.

مقدمه

در آغاز هزاره سوم میلادی، چالش‌های اقتصادی بسیاری سرتاسر جهان را در نوردیده است. این چالش‌ها که در پرتو پدیده جهانی شدن وبه ویژه جهانی شدن اقتصاد روز به روز نیز پررنگ‌تر می‌شود بر حسب عواملی چون میزان توسعه‌یافتگی، عوامل سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و... بر کشورهای آماج خود اثر می‌گذارند.

سازماندهی اقتصاد داخلی و خارجی یکی از بدیهی‌ترین راهکارها برای مبارزه با چالش پیش‌گفته است. البته در این راستا نیز دشواری‌های بسیاری فراروی کشورها وجود دارند و آنها نمی‌توانند بدون برخورداری از راهکارهای آزموده‌شده به سازماندهی اقتصادشان بپردازند.

یکی از این راهکارهای تجربه‌شده که هم از دیدگاه فناوران علوم اقتصادی و تجاری و از هم از نظر کنشگران نظام‌های اقتصادی بسیار اثرگذار بوده و افزایش کارآمدی و کارایی اقتصاد داخلی را به همراه دارد، استفاده از ظرفیت‌های موجود در سرمایه‌گذاری خارجی است. وجود آثار مثبت فراوان بر شاخص‌های کلان و خرد اقتصادی و تأثیرات مثبت در سطح بنگاه‌های سرمایه‌پذیر نظیر دسترسی به بازارهای صادراتی جدید ارتقا سطح رقابت‌پذیری، انتقال دانش فنی و مدیریتی، ایجاد امنیت اقتصادی و اشتغالزایی گواهی بر این کارایی و کارآمدی است. به این دلیل بیش از ۳۰ سال است که غالب کشورهای جهان با توجه ویژه به موضوع سرمایه‌گذاری خارجی، سیاست‌ها و برنامه‌هایی را برای تشویق و حمایت و جذب سرمایه‌های خارجی تدوین و به اجرا درآورده و در تلاشی مستمر در ایجاد مزیت‌های رقابتی برای هدایت سرمایه‌گذاران خارجی به کشور متبوعشان هستند (علی‌شیری و شمس عراقی، ۱۳۹۲: ۴۳). سرمایه‌گذاری خارجی، عامل رفع شکاف پس‌انداز- سرمایه‌گذاری، انتقال تکنولوژی و دانش فنی و توسعه بازار صادراتی محسوب می‌شود. از اینرو امروزه کشورهای مختلف به ویژه در حال توسعه در یک محیط رقابتی به دنبال بسترسازی برای جذب سرمایه‌های خارجی هستند (آجری آپسک، ۱۳۹۸: ۶۵).

اهمیت این راهکار تا بدانجاست که در نظام بین‌المللی جاری، بیشتر کشورها به منظور مشارکت در اقتصاد بین‌المللی به صورت ارادی محدودیت‌هایی را در رابطه با اعمال حق حاکمیت خویش مورد پذیرش قرار داده‌اند. برای نمونه در زمینه سرمایه‌گذاری، دولت‌ها با اهداف فراهم آوردن یک محیط یا ثبات و قابل پیش‌بینی برای سرمایه‌گذار خارجی، به انعقاد معاهدات دو یا چند جانبه روی آورده‌اند که این معاهدات با پیش‌بینی حقوق متعدد برای سرمایه‌گذاران، تا اندازه‌ای زیادی دامنه‌ای اعمال حق حاکمیت دولت میزبان سرمایه را محدود می‌سازد. (نیکبخت و انصاری، ۱۳۹۰: ۴۱) این امر خود نشان‌دهنده مزایای بسیار آشکار سرمایه‌گذاری خارجی در کشورها و اهمیت آن برای کشورهاست که حتی در این راه از تحدید جلوه‌های حاکمیت خویش نیز ابایی ندارند.

با این وجود باید خاطر نشان شود که استفاده از این توانمندی نیز مستلزم پیش‌بینی سازوکارهای مناسب و هم‌پیوند در نظام‌های حقوقی است در این میان، تصویب قوانین مناسب در زمینه بایسته‌های سرمایه‌گذاری

خارجی و چگونگی عملکرد نهادهای داخلی می تواند بیشترین میزان بهره‌مندی از آن را برای کشورها به همراه آورده و به چیرگی بر بسیاری از چالش‌های اقتصادی هدف منجر شود. دولت‌های میزبان در تلاش برای جمع بین دو هدف تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی از یک سو و حفاظت از منافع اساسی خویش از سوی دیگر که گاه در تعارض با یکدیگر قرار می گیرند، تدبیری اندیشیده اند از جمله درج شرط استثنای مربوط به حفظ منافع اساسی دولت در توافقات سرمایه گذاری که به دولتها اجازه می دهد تا در مواقعی که بخواهند مفاد معاهده را محدود کنند یا تخصیص زنند به منافع اساسی استناد کنند. در نقطه مقابل، درج شرط ثبات در قراردادهای سرمایه گذاری جهت کاهش ریسک قانون گذاری، عدم تبعیض از طریق اعطای رفتار ملی و یا رفتار ملتهای کامله الوداد، به عنوان مهمترین تعهد دولتها در مواجهه با سرمایه گذاری خارجی در کنار برخی مفاهیم حمایتی دیگر چون تعهد به اعطای رفتار عادلانه و منصفانه در رابطه با سرمایه گذاری خارجی مطرح می گردد. (میهمی، ۱۳۹۸: ۲۹۵) بنابراین سرمایه گذاری خارجی هنگامی می تواند بع توسعه پایدار اقتصادی منجر شود که هر یک از مؤلفه‌های پیش گفته به گونه‌ای متوازن مورد توجه قرار گیرند.

در کشور ما قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱ رسالت پیش گفته را بر عهده دارد. برای آن که میزان کارآمدی آموزه‌های این قانون در پرتو انطباق آن با مقررات تصویب شده در کشورهای دیگر شناخته شود، در این نوشتار با رویکردی تطبیقی، آموزه‌های این قانون با مقررات کشورهای جنوب شرق آسیا به گونه‌ای فشرده از نظر گذرانده می شود. از همین رو در این نوشتار که با روش توصیفی-تحلیلی و با بهره گیری از منابع دسته اول پژوهشی نگاشته شده، پس از مطالعه ساختار قانون پیش گفته در نظام حقوقی ایران، هر یک از ارکان سرمایه گذاری خارجی همانند مشوق‌ها و نیز محدودیت‌ها در قوانین کشورهای جنوب شرق آسیا نیز از نظر گذرانده می شود.

۱- قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱

این نوشتار به مطالعه تطبیقی آورده‌های قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱ با آموزه‌های هم پیوند در نظام‌های حقوقی کشورهای جنوب شرق آسیا می پردازد. از همین رو در این گفتار، مقررات قانون پیش گفته تحلیل می شود تا از این راه بتوان آموزه‌های مرتبط در قوانین کشورهای جنوب شرق آسیا را از این دیدگاه بررسی نمود.

۱-۱ مفهوم

قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱ در هفت فصل تدوین شده است. فصل اول آن در خصوص تعاریف است و در ماده یک از فصل اول به تعریف سرمایه گذاری خارجی در ایران می پردازد. بر پایه تعاریف این ماده، سرمایه گذار خارجی شامل اشخاص حقیقی و حقوقی غیر ایرانی و یا

ایرانی با استفاده از سرمایه با منشأ خارجی است که مجوز سرمایه‌گذاری موضوع ماده ۶ را اخذ نموده باشند. آنچه که در این تعریف آمده نشان می‌دهد که منظور از سرمایه‌گذاری خارجی ورود سرمایه در اشکال متنوع آن با منشأ خارجی است. بر این اساس خارجی بودن منشأ سرمایه کلید این تعریف بوده بنابراین ایرانیانی هم که منشأ سرمایه شان خارجی است مشمول این تعریف می‌شود. باید خاطرنشان شد که اعمال اقدامات حمایتی از سرمایه‌گذاران خارجی مستلزم شناخت مفهوم سرمایه‌گذار است (غمامی، ۱۳۹۸: ۷) از همین‌رو شناسایی مصادیق سرمایه‌گذاری خارجی برای پیاده‌سازی مقررات این قانون دارای اهمیت است.

فصل دوم در مورد شرایط عمومی پذیرش سرمایه خارجی است. شرایط عمومی پذیرش سرمایه‌های خارجی ملاحظه می‌شود، هدف از پذیرش سرمایه‌گذار خارجی؛ عمران و آبادی و انجام فعالیت‌های تولیدی در بخش‌های مختلف اقتصادی تعریف شده است که زمینه ساز رشد اقتصادی، ارتقاء فن آوری، افزایش کیفیت تولیدات، ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش صادرات بشود. این احکام شاخص‌های ایجابی جلب و جذب سرمایه‌گذاری خارجی محسوب می‌شود که باید در صدور مجوز هیئت سرمایه‌گذاری خارجی به آن توجه کرد.

نکته قابل ذکر در این شاخص‌های ایجابی "رعایت سایر قوانین و مقررات جاری کشور"، علاوه بر شرایط عمومی پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی بر اساس قانون تشویق و حمایت است. این عبارت نشان می‌دهد که در صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری خارجی و نظام عمومی پذیرش آنها، مقررات حاکم بر سایر حوزه‌های بخشی که می‌تواند در سایر قوانین و مقررات ذیربط آنها ذکر شده باشد، هم باید مورد توجه قرار بگیرد. عبارت دیگر نظامات مستقل حاکم بر رژیم عام سرمایه‌گذاری در کشور و در حوزه‌های مختلف اقتصادی نیز باید در صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری خارجی مورد ملاحظه قرار بگیرد (کمیته سرمایه‌گذاری خارجی ستاد پساتحریم اتاق تهران، ۱۳۹۶).

۲-۱- مشوق‌ها

در قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی طرح و بیان سیاست‌های تشویقی روشن در زمینه جذب سرمایه‌گذاری خارجی ندارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که سیاست‌های تشویقی نظیر معافیت‌های مالیاتی، تعرفه ای و غیر تعرفه‌ای و گمرکی بعنوان جاذبه‌هایی برای سرمایه‌گذاران خارجی به شمار می‌آید. متأسفانه در قانون سرمایه‌گذاری ایران چنین سیاست‌هایی پیش‌بینی نشده است.

۳-۱- رابطه با سایر قوانین

شفاف نمودن قوانین و مقررات داخلی و ایجاد ثبات در مقررات در جذب سرمایه‌گذاری خارجی اهمیت بسزایی دارد. وجود مغایرت در بین قوانین موجب سردرگمی سرمایه‌گذار خارجی می‌شود. مثلاً اصل‌های

۴۴، ۸۱ و ۱۳۴ قانون اساسی یک از موانع حقوقی در زمینه جذب سرمایه گذاری خارجی است. بر اساس اصل ۴۴ اقتصاد کشور به سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی تقسیم می شود. با توجه به امتیازات و انحصارات خاص که این اصل برای اقتصاد دولتی قائل می شود، دایره فعالیت و عملکرد بخش خصوصی بر اساس این اصل بسیار محدود و در دایره بسیار تنگ قادر به فعالیت خواهد بود. بر این اساس فعالیت اقتصادی بخش خصوصی در حقیقت مکمل فعالیت های بخش دولتی و تعاونی به شمار آمده و حیطه این فعالیت های محدود را نیز بر اساس اصل ۴۴ قانون معین می نماید.

بر اساس اصل ۸۱ قانون اساسی نیز «دادن امتیاز تشکیل شرکت ها و موسسات در امور تجاری و صنعتی و کشاورزی و معادن و خدمات به خارجیان مطلقاً ممنوع است» که در نتیجه، این اصل می تواند تأثیر منفی بر سرمایه گذار خارجی گذارد.

بر اساس اصل ۱۳۹ قانون اساسی، صلح دعای راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به دوری در هر مورد موکول به تصویب هیات وزیران که باید به اطلاع مجلس نیز برسد. در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد و در موارد مهم داخلی باید به تصویب مجلس نیز برسد. موارد مهم را قانون تعیین می کند. سرمایه گذار خارجی در چنین حالتی می پندارد رای صادره به دلیل عدم بی طرفی محکمه داخلی به نفع طرف مقابل او و به زیان او صادر خواهد شد بر این اساس این اصل زمینه عدم اعتماد سرمایه گذار خارجی را برای انجام فعالیت اقتصادی در ایران را در پی خواهد داشت. وجود ابهامات و موانع در خود قانون تشویق و حمایت نیز باید مرتفع گردد. برخی ابهامات و موانع در تبصره ذیل ماده ۲، بند الف ماده ۳، مواد ۸، ۱۰ و ۱۷ وجود دارد.

۲- سنگاپور

۲-۱ قوانین مربوط به سرمایه گذاری در سنگاپور

کشور سنگاپور قانونی در رابطه با سرمایه گذاری های خارجی یا قانون سرمایه گذاری در کل اقتصاد ندارد که هم بر سرمایه گذاری داخلی و هم خارجی حاکم باشد. در عوض، قوانین عمومی کاربردی در سرمایه گذاری حاکم است، مانند قانون عام قرارداد و قانون شرکت های سنگاپور^۱. به طور کلی، هیچ تفاوتی بین رفتار سرمایه گذاری خارجی و سرمایه گذاری داخلی وجود ندارد، مگر به موجب قوانین خاص.

هیئت توسعه اقتصادی سنگاپور (EDB) در سال ۱۹۶۱ با اساسنامه تأسیس شد. قانون هیئت توسعه اقتصادی^۲ وظایف و اختیارات این هیئت را مشخص می کند. بر اساس ماده ۶ این قانون، عملکرد این قانون جذب و تسهیل سرمایه گذاری داخلی و خارجی است.

1. the Singapore Companies Act
2. Singapore's Economic Development Board (EDB)
3. The Economic Development Board Act

۲-۲ محدودیت در سرمایه گذاری خارجی در سنگاپور

کشور سنگاپور، سرمایه گذاری خارجی را در چند بخش از جمله ارتباطات از راه دور، رسانه ها، بانکداری و مالکیت زمین محدود می کند. محدودیت های سرمایه گذاری خارجی می توان در قوانین خاص جستجو کرد؛ مانند قانون مطبوعات و چاپ در مورد محدودیت های کنترل خارجی شرکت های مطبوعاتی. در عمل، این محدودیت های مربوط به سرمایه گذاری خارجی، توسط مرجع نظارتی ذیربط اجرا می شود. به عنوان مثال، موسسه مالی سنگاپور سرمایه گذاری های خارجی را در بخش بانکی از طریق سیستم صدور مجوز تنظیم شده توسط ماده ۷ قانون بانکی تنظیم می کند.

۲-۳ مشوق ها

سنگاپور برای تشویق سرمایه گذاری طیف وسیعی از مشوق های مالیاتی را ارائه می دهد. در اکثر موارد، این مشوق ها در دسترس همه سرمایه گذاران است، نه تنها سرمایه گذاران خارجی. به عنوان مثال، قسمت X قانون مشوق های توسعه اقتصادی اکسر مالیات برای هزینه های سرمایه را در یک "پروژه مصوب" تصویب کرده است.

۳- ویتنام

۳-۱ قوانین مربوط به سرمایه گذاری در ویتنام

قانون جدید سرمایه گذاری ویتنام در سال ۲۰۱۴ به تصویب رسید و در ژانویه سال ۲۰۱۵ به اجرا در آمد. این قانون طیف وسیعی از موضوعات را شامل می شود، از جمله مراحل پذیرش و تأیید برای سرمایه گذاری های جدید، مشوق ها و مقررات حاکم بر سرمایه گذاری خارجی. این قانون، هم برای سرمایه گذاران ویتنامی و هم خارجی اعمال می شود. تفاوت اساسی در این قانون، بین سرمایه گذاران خارجی (یعنی گروهی از اتباع خارجی و شرکت های سهامی خارج از ویتنام) و سرمایه گذاران ویتنامی (یعنی گروهی از اتباع ویتنامی و اشخاص ویتنامی که کاملاً متعلق به ویتنام هستند) وجود دارد. شرکت های سهامی در ویتنام در صورتی که در آن خارجیان ۵۱ درصد یا بیشتر از سرمایه را دارا باشند، معمولاً با آنها مانند سرمایه گذار خارجی برخورد می شود، اما در صورتی که شرکت های سهامی در ویتنام که خارجی ها در آن کمتر از ۵۱ درصد از سرمایه را در اختیار داشته باشند مانند سرمایه گذاران ویتنامی با آنها برخورد می شود.

۲-۳ تصویب پروژه های سرمایه گذاری جدید

قانون سرمایه گذاری دو مجموعه فرآیند تصویب، برای سرمایه گذاری جدید را تعیین می کند. مجموعه اول فرآیندها در مواد ۳۰، ۳۱ و ۳۲ بیان شده است. این مواد طرح های سرمایه گذاری را مشخص می کنند که به ترتیب نیاز به تصویب مجلس ملی، نخست وزیر و کمیته های استانی مربوطه دارند. این مقررات در مورد سرمایه گذاران خارجی و ویتنامی اعمال می شود. بالاترین سطح تصویب مربوط به شورای ملی است. در ماده ۳۰ تصریح شده که تعداد بسیار کمی از طرح ها نیاز به تصویب مجلس شورای ملی دارند که شامل انرژی هسته ای، پهنه بندی عمده اراضی و موارد دیگر است.

فرایند دوم تصویب سرمایه گذاری، از طریق صدور گواهی سرمایه گذاری است. گواهینامه های سرمایه گذاری را می توان توسط سازمان برنامه ریزی و سرمایه گذاری در سطح استان و در صورت سرمایه گذاری در بخش های صنعتی و مناطق صادراتی، هیئت مدیره آن را صادر می کند. همه سرمایه گذاری های خارجی جدید، از جمله سرمایه گذاری های شرکت های موجود در ویتنام که در آن خارجی ها ۵۱ درصد یا بیشتر از سهام را در اختیار دارند، نیاز به گواهی سرمایه گذاری دارند. سرمایه گذاران ویتنامی نیاز به گواهی سرمایه گذاری ندارند. سرمایه گذاری های خارجی مصوب ماده ۳۰، ۳۱ و ۳۲ به طور خودکار گواهی سرمایه گذاری صادر می شوند. برای این سرمایه گذاری ها که در مواد ۳۰، ۳۱ یا ۳۲ به تأیید نیاز ندارند، صدور گواهی سرمایه گذاری، مکانیزمی برای تنظیم ورود و تصویب سرمایه گذاری جدید خارجی است. قانون سرمایه گذاری همچنین شامل لیستی از شش خط مشاغل ارائه داده که در آن سرمایه گذاری ممنوع است و ۲۴۳ خط مشاغل که در آن سرمایه گذاری مشروط است. قانون سرمایه گذاری به خودی خود بین سرمایه گذاری خارجی و ویتنامی در خطوط مشروط تمایز قائل نمی شود. با این حال، "شرایط" که یک سرمایه گذار را برای سرمایه گذاری در خطوط مشروط قانع می کند، در خود قانون سرمایه گذاری وجود ندارد، اما در "سایر قوانین، دستورالعمل ها، مصوبات و موافقت نامه های بین المللی" گنجانده شده است. در عمل، شرایط مختلفی برای سرمایه گذاری خارجی در مشاغل مشروط پیوست شده است. آنچه که برداشت می شود این است که تصویب سرمایه گذاری جدید در مشاغل مشروط از طریق فرآیند صدور گواهینامه-های سرمایه گذاری تنظیم می شود.

روش های مختلفی در هنگام خرید سهام یا مشارکت سرمایه در تجارتهایی که قبلاً به طور قانونی در ویتنام وجود دارند، اعمال می شود. ماده ۲۶ شرایطی را توضیح می دهد که در آن سرمایه گذاران خارجی ملزم به ثبت نام برای ثبت چنین معاملات هستند. گواهینامه سرمایه گذاری لازم نیست.

۳-۳ مشوق ها

قانون سرمایه گذاری شامل مقررات مربوط به مشوق ها و اشکال دیگر "حمایت از سرمایه گذاری" است. مشوق های موجود در قانون شامل طیف معافیت های مالیاتی و همچنین کاهش اجاره بها در اراضی متعلق به

دولت است. ماده ۱۶ مشاغلی را که به طور کلی واجد شرایط این مشوق‌ها هستند، مشخص می‌کند، اما ارزش مشوق‌ها را مشخص نمی‌کند، که طبق مقررات مندرج در قانون تنظیم می‌شود. به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاران که معیارهای تعیین شده در آیین نامه را رعایت می‌کنند، به طور خودکار واجد شرایط مشوق‌های مربوطه هستند. مشوق‌ها از طریق فرآیند دریافت گواهینامه سرمایه‌گذاری یا از طریق سیستم مالیاتی اداره بدون نیاز به گواهینتجه اجرا می‌شوند. اشکال اضافی "حمایت از سرمایه‌گذاری" شامل اعطای وام و زیرساخت برای سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در پارک‌های صنعتی و مناطق پردازش صادرات است.

۴-۳ رابطه با سایر قوانین

اصل اساسی که در ماده ۴ (۱) وضع شده این است که قانون سرمایه‌گذاری بر سایر قوانین ویتنامی غلبه نمی‌کند. سرمایه‌گذاران باید به طور کامل، از قوانین دیگر مربوطه پیروی کنند. اما در صورتی که محدودیت‌ها و شرایط سرمایه‌گذاری جدید مندرج در قوانین دیگر مغایر با موارد مندرج در قانون سرمایه‌گذاری باشد، مقررات قانون سرمایه‌گذاری غالب است، مشروط بر این که موارد معدود استثنائات مشخصی در نظر گرفته شود. در مواردی که مقررات مقرر در قانون سرمایه‌گذاری و معاهدات بین‌المللی ویتنام ناسازگار هستند، شرایط معاهده، بر هر میزان ناهماهنگی حاکم است. در بحث حقوق سرمایه‌گذار نیز، قانون سرمایه‌داری مجموعه محدودی از حقوق سرمایه‌گذار را تعیین می‌کند. این حقوق شامل:

- ۱- تعهدی مبنی بر اینکه دارایی‌های سرمایه‌گذاران از طریق اقدامات اداری ملی نمی‌شوند.
- ۲- تعهد به عدم تحمیل دسته‌های خاصی از مقررات اجرایی.
- ۳- ایجاد حقی برای سرمایه‌گذاران خارجی برای بازپرداخت سرمایه و درآمد سرمایه‌گذاری.
- ۴- تعهدی که مشوق‌های اعطا شده به یک سرمایه‌گذاری در طول مدت طرح فسخ نشود اگرچه این تعهد مستثنی است.

قانون سرمایه‌گذاری انواع حقوق سرمایه‌گذار را که اغلب در معاهدات سرمایه‌گذاری یافت می‌شود، در بر نمی‌گیرد مانند تضمین‌های عمومی در مورد رفتار منصفانه و برابر و برخوردهای ملی. در مورد حل و فصل اختلافات نیز باید گفت که؛ قانون سرمایه‌گذاری تصریح می‌کند که اختلافات بین سرمایه‌گذاران خارجی و دولت ویتنام باید از طریق سیستم دادگستری ویتنام یا داوری در ویتنام حل شود، مگر اینکه "توافق بین‌المللی" غیر از آن را مقرر کند. "توافق بین‌المللی" در قانون تعریف نشده است، اما آنچه که به نظر می‌رسد شامل معاهدات و قراردادهای سرمایه‌گذاری بین دولت ویتنام و یک سرمایه‌گذار خارجی است. به همین ترتیب، قانون سرمایه‌گذاری موافقت داوری را فراهم نمی‌کند، اما به سرمایه‌گذاران خارجی این امکان را می‌دهد که اختلافات را از طریق داوری بین‌المللی حل کنند.

۴- تایلند

۴-۱ قوانین مربوط به سرمایه گذاری در تایلند

تایلند دو قانون متفاوت در زمینه سرمایه گذاری دارد. اولین قانون تجارت خارجی^۱ (FBA) مصوب سال ۱۹۹۹ است. همانطور که از نام آن پیداست، FBA بطور خاص در سرمایه گذاری های خارجی در تایلند اعمال می شود. وظیفه اصلی آن تنظیم ورود سرمایه گذاری های جدید خارجی به تایلند با استفاده از مجموعه ای از "لیست های منفی" بخش هایی است که در آن سرمایه گذاری خارجی محدود یا ممنوع است. با این حال، توجه به این نکته مهم است که این فهرست های منفی تنها محدودیت های سرمایه گذاری خارجی طبق قانون تایلند نیستند. محدودیت ها و شرایط برای سرمایه گذاری خارجی در سایر قوانین خاص بخش مانند قانون تجارت موسسات مالی^۲ (۲۰۰۸) موجود است.

قانون دوم در مورد سرمایه گذاری، قانون تشویق سرمایه گذاری^۳ (IPA) سال ۱۹۷۷ است. این قانون هم برای سرمایه گذاری داخلی و هم خارجی اعمال می شود. این مبنای قانونی فعالیتهای هیئت سرمایه گذاری تایلند را فراهم می کند و در درجه اول به موضوع مشوق های سرمایه گذاری می پردازد.

قانون تجارت خارجی^۴ برای مشاغل خارجی که به دنبال فعالیت در تایلند هستند، اعمال می شود. بخش ۳ این قانون تجارت "خارجی" را تعریف می کند که شامل موارد زیر است:

- اشخاص حقیقی که تابعیت تایلند ندارند.
- اشخاص حقوقی (به عنوان مثال شرکت هایی) که در تایلند ثبت نشده اند.
- اشخاص حقوقی ثبت شده در تایلند که حداقل نیمی از سرمایه یا حداقل نیمی از سهام متعلق به اشخاص خارجی است.

۴-۲ تصویب سرمایه گذاری و لیست های منفی

وظیفه اصلی FBA تنظیم سرمایه گذاری خارجی در برخی از بخش های ممنوع و محدود است. این قانون سه لیست مختلف از بخش هایی که سرمایه گذاری خارجی در آنها ممنوع یا محدود است را تعیین می کند: لیست اول) بخش هایی که مشاغل خارجی در آن ممنوع است.

فهرست دو) بخش هایی که مشاغل خارجی در آن ممنوع است، مگر اینکه از وزیر مجوز لازم گرفته شود. فهرست سه) بخش هایی که مشاغل خارجی در آن ممنوع است، مگر اینکه از مدیر کل دفتر توسعه تجارت مجوز گرفته شود.

1. the Foreign Business Act
2. the Financial Institutions Business Act
3. the Investment Promotion Act
4. The Foreign Business Act

بخش‌های ۱۵ تا ۱۸ قانون تجارت خارجی روش‌هایی را برای درخواست و اخذ مجوز فعالیت در مشاغل در بخش‌های مشخص شده در لیست‌های دو و سه تعیین می‌کند. در اصل، سرمایه‌گذاری خارجی در بخش‌هایی که در هیچ یک از لیست‌ها مشخص نشده مجاز است، البته موضوع محدودیت در سایر قوانین خاص نیز یافت می‌شود.

۳-۴ تعامل با سایر قوانین، از جمله قانون تشویق سرمایه‌گذاری

یکی از ویژگی‌های مهم FBA این است موجب لغو سایر قوانین دیگر نمی‌شود. در عوض، ماده ۱۳ تصریح می‌کند، در صورت عدم تناقض بین قوانین، قوانین دیگر بر قانون تجارت خارجی حاکم است. در عمل، این بدان معنی است که محدودیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی مندرج در قوانین دیگر همچنان اعمال می‌شود، از جمله محدودیت‌هایی که مربوط به بخش‌هایی است که تحت "FBA" در "لیست‌های منفی" قرار نگرفته‌اند. به عنوان مثال، طبق بند ۱۶ قانون تجارت مؤسسات مالی، حداقل ۷۵ درصد از سهام در یک موسسه مالی باید در دست افراد تایلندی باشد.

این اصل که FBA در صورت تناقض با سایر قوانین، در ماده ۱۲ نیز منعکس شده است، که به همکاری FBA و IPA می‌پردازد. ماده ۱۲ بیان می‌کند که اگر یک سرمایه‌گذاری در بخشی ذکر شده در لیست دو یا لیست سه توسط هیئت سرمایه‌گذاری تحت IPA "مشوق" وضع شود، باید تحت FBA نیز مجاز باشد. به همین ترتیب، اعطای وضعیت مشوق تحت IPA یکی از راه‌های برآورده کردن الزامات سرمایه‌گذاری خارجی در بخش‌های محدود تحت FBA است.

در ماده ۱۰ مقرر شده است که اگر تایلند، بوسیله معاهده بین المللی خود را موظف به صدور اجازه سرمایه‌گذاری خارجی داده باشد، ممکن است خارجی‌ها نیز در بخش‌هایی که در لیست‌های منفی مشخص شده‌اند، فعالیت کنند. در این شرایط، سرمایه‌گذاری‌های خارجی در بخش همچنان تحت الزامات ثبت نام در ماده ۱۱ قرار دارند.

۴-۴ قانون تشویق سرمایه‌گذاری

این قانون هیئت سرمایه‌گذاری تایلند^۱ را ایجاد کرده است. ساختار حکومتی هیئت سرمایه‌گذاری در فصل ۱ این قانون آمده است.

وظیفه اصلی هیئت سرمایه‌گذاری، اجرای سیستم مشوق‌های سرمایه‌گذاری است که برای ارتقاء سرمایه‌گذاری طراحی شده است. این سیستم از طریق صدور "گواهینامه‌های تشویق" به سرمایه‌گذاران انفرادی انجام می‌شود، و سپس سرمایه‌گذار "تشویق شده" را به نفع مشوق‌های مشخص واگذار می‌کند. براساس بند ۱۶، هیئت سرمایه‌گذاری می‌تواند سیاست‌هایی را اتخاذ کند که مشخص کند کدام نوع سرمایه‌گذاری

1. the Thai Board of Investment

در اصل واجد شرایط "گواهینامه های تشویق" است. سرمایه گذاران فردی هنوز هم نیاز به درخواست و اخذ گواهینامه تشویق برای داشتن مشوق های سرمایه گذاری تحت قانون تشویق سرمایه گذاری دارند. تحت بندهای ۱۷ و ۱۸، هیئت سرمایه گذاری قدرت تصمیم گیری درمورد اعطای "گواهی تشویق" به سرمایه گذاران را دارد. بر اساس بند ۲۰، هیئت سرمایه گذاری همچنین اختیارات گسترده ای برای پیوستن شرایط به "گواهی تشویق" اعطا شده به یک سرمایه گذار دارد. این شرایط می تواند طیف وسیعی از مقررات اجرا مانند مقررات محتوای محلی را شامل شود.

قانون تشویق سرمایه گذاری خود، بین سرمایه گذاران تایلندی و خارجی تفاوت قائل نیست. تمایز اصلی بر اساس این قانون بین سرمایه گذارانی است که وضعیت "تشویق شده" به آنها اعطا می شود، که ممکن است سرمایه گذاران تایلندی یا خارجی باشند، و کسانی که وضعیت "تشویق نشده" ندارند. اما، طبق بند ۲۰، در استفاده از اختیار خود برای پیوستن شرایط به "گواهی تشویق"، هیئت سرمایه گذاری می تواند تابعیت سرمایه گذار و منبع سرمایه را در نظر بگیرد.

۵-۴ مشوق های مالی

قانون تشویق سرمایه گذاری شامل طیفی از مشوق های مالی اختیاری است که هیئت مدیره سرمایه گذاری می تواند به سرمایه گذاری های "تشویق شده" اعطا کند. که شامل معافیت از مالیات بر درآمد، و معافیت از عوارض واردات در ماشین آلات و ورودی هایی برای تولید است که متعاقباً صادر می شود. حقوق سرمایه گذار بر اساس قانون تشویق سرمایه گذاری طیف وسیعی از حقوق و مزایای دیگر را به سرمایه گذاران "تشویق شده" اعطا می کند. آنها شامل حق بازپرداخت سرمایه های وارد شده به تایلند و بازپرداخت این سرمایه و تضمین عدم سرمایه گذاری سرمایه گذار "تشویق شده" تحت هیچ شرایطی می شوند. این حقوق برای همه سرمایه گذاران گسترش نمی یابد، بلکه فقط به سرمایه گذاران "گواهی تشویق شده" تحت IPA صادر می شود.

۶-۴ رابطه با سایر قوانین

به طور کلی، IPA به گونه ای طراحی شده است که بر سایر قوانین حاکم است و به هیئت سرمایه گذاری اختیار می دهد تا به سرمایه گذاران "تشویق شده" مزایایی بدهد در غیر این صورت مغایر با قانون تایلند خواهد بود. ماده ۲۷ به هیئت سرمایه گذاری این قدرت را می دهد تا از محدودیت های مالکیت زمین چشم پوشی کند در غیر این صورت برای یک سرمایه گذار "تشویق شده" استفاده می شود. بر خلاف این اصل کلی که IPA بر سایر قوانین حاکم است، ماده های ۲۴ تا ۲۶ تصریح می کند که اختیارات هیئت سرمایه گذاری برای اعطای مجوز مهاجرت به اتباع بیگانه در ارتباط با یک سرمایه گذار "تشویق شده" مشمول سایر قوانین تایلند در مورد مهاجرت است.

۵- مالزی

۱- ۵- قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری در مالزی

سرمایه‌گذاری در مالزی توسط چندین قانون اداره می‌شود. این قوانین شامل قوانینی است که حاکم بر سرمایه‌گذاری در صنایع خاص است، مانند قانون هماهنگی صنعتی^۱ (۱۹۷۵) که بر سرمایه‌گذاری در تولید نظارت می‌کند و قوانین کاربردی عمومی مانند قانون کیفیت محیط زیست^۲ (۱۹۷۴). نزدیکترین چیز به قانون سرمایه‌گذاری در مالزی، قانون تشویق سرمایه‌گذاری^۳ (PIA) سال ۱۹۸۶ است که منحصرأ به موضوع مشوق‌های سرمایه‌گذاری می‌پردازد.

به طور کلی، سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی جدید در مالزی نیاز به تصویب دولت دارد. به عنوان مثال، بر اساس بخش ۳ قانون هماهنگی صنعتی، هر فرد یا شرکتی که بخواهد وارد "فعالیت تولیدی" شود، مستلزم اخذ مجوز می‌باشد که این مجوز توسط آژانس سرمایه‌گذاری مالزی (سازمان توسعه سرمایه‌گذاری مالزی (MIDA)) صادر می‌شود.

سرمایه‌گذاری در بسیاری از بخش‌های خدمات نیز به تصویب دولت نیاز دارد. این الزامات معمولاً توسط قوانین خاص اعمال می‌شود. در برخی بخش‌ها، یک سرمایه‌گذار آینده‌نگر می‌تواند برای مجوز مربوطه، از MIDA تقاضا کند. در سایر موارد، وزارتخانه یا آژانس خط مربوطه درخواست‌های مربوط به پروانه و مجوزها را بررسی می‌کند. به عنوان مثال، سرمایه‌گذاری خارجی در خدمات مالی بوسیله قانون خدمات مالی^۵ (۲۰۱۲) تنظیم شده و مشمول محدودیت سهام است. بانک مرکزی مالزی، درخواست‌های مجوز برای تأمین خدمات مالی را مورد

قانون تشویق سرمایه‌گذاری (PIA) یک چارچوب قانونی است. این قانون به وزیر تجارت و صنعت بین‌المللی جهت تعیین اینکه سرمایه‌گذاران و سرمایه‌گذاری‌ها برای طبقات خاصی از مشوق‌های سرمایه‌گذاری واجد شرایط هستند، اختیارات گسترده‌ای می‌دهد و میزان چنین مشوق‌هایی را تعریف می‌کند. قانون تشویق سرمایه‌گذاری بین سرمایه‌گذاران یا سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی فرقی نمی‌گذارد. با این حال، در اعمال اختیارات اعطا شده از سوی این قانون، وزیر ممکن است قوانینی تعریف شده‌ای در زمینه مشوق‌ها تعیین نماید که بین سرمایه‌گذاران مالزیایی و خارجی متمایز باشد به عنوان مثال، دستورالعمل‌های منتشر شده در MIDA برای "سرمایه‌گذاری عمومی" نشان می‌دهد که واجد شرایط بودن مشوق‌ها در برخی از بخش‌ها، مشروط به داشتن حداقل درصد سهام مالزی است.

1. Industrial Coordination Act
2. the Environmental Quality Act
3. the Promotion of Investments Act
4. the Malaysian Investment Development Authority
5. the Financial Services Act

۲-۵ مشوق‌ها

در این قانون چندین نوع مختلف از مشوق‌ها وجود دارد که دو مورد مهم آن، وضعیت پیشگام و کمک هزینه مالیاتی بر سرمایه‌گذاری است. وضعیت پیشگام، به یک سرمایه‌گذار حق معافیت مالیات بر درآمد را به مدت پنج سال می‌دهد. این معافیت مالیاتی ممکن است برای ۵ سال دیگر هم تمدید شود. این دو مشوق دوجانبه هستند. سرمایه‌گذار باید انتخاب کند که کدام یک از آنها را درخواست کند. همانطور که قبلاً اشاره شد، وزیر تجارت و صنعت بین المللی دارای اختیارات گسترده‌ای در این زمینه دارد به نحوی که تعیین می‌کند که کدام سرمایه‌گذاری‌ها دارای چه مشوق‌هایی باشند. این شامل قدرت تعیین میزان مشوق‌ها در بخش‌های مختلف است. به عنوان مثال، یک سرمایه‌گذار که برای سرمایه‌گذاری در برخی پروژه‌های تعریف شده "فناوری پیشرفته" به عنوان پیشگام به آنها اعطا می‌شود، حق معافیت مالیات بر درآمد ۱۰۰ درصدی را دارد. در مقابل، در فعالیت‌های تولید رایج، سرمایه‌گذاران با وضعیت پیشگام، فقط حق دریافت ۷۰ درصد معافیت مالیات بر درآمد را دارند. MIDA دستورالعمل‌های دقیقی را منتشر می‌کند که صلاحیت سرمایه‌گذاران در بخش‌های مختلف را مشخص می‌کند.

۶-۱ فیلیپین

۱-۶ قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری در فیلیپین

فیلیپین دو قانون متفاوت در زمینه سرمایه‌گذاری دارد. اولین مورد، قانون سرمایه‌گذاری‌های خارجی^۱ (FIA) در سال ۱۹۹۱ است. همانطور که از نام آن پیداست، این قانون بطور خاص در مورد سرمایه‌گذاری‌های خارجی در فیلیپین اعمال می‌شود. وظیفه اصلی آن تنظیم ورود سرمایه‌گذاری‌های جدید خارجی به فیلیپین با استفاده از مجموعه‌ای از "لیست‌های منفی" بخش‌هایی است که در آن سرمایه‌گذاری خارجی محدود یا ممنوع است.

قانون دوم در مورد سرمایه‌گذاری، قانون اصلاح سرمایه‌گذاری "OIC" مصوب ۱۹۸۷ است. این قانون هم برای سرمایه‌گذاری داخلی و هم خارجی اعمال می‌شود. این قانون، مبنای حقوقی فعالیت‌های هیئت سرمایه‌گذاری فیلیپین (فصل دوم) را فراهم می‌کند و در درجه اول به موضوعات مربوط به ارتقاء و مشوق‌های سرمایه‌گذاری می‌پردازد. علاوه بر این، قانون منطقه‌ای ویژه اقتصادی^۲ در سال ۱۹۹۵ به ارتقاء و مشوق‌های سرمایه‌گذاری برای مشاغل فعال در یکی از بسیاری از مناطق ویژه اقتصادی فیلیپین می‌پردازد. در خصوص دامن‌های کاربرد قانون سرمایه‌گذاری خارجی در فیلیپین، بر "اتباع غیر فیلیپینی" حاکم است. اتباع فیلیپین شامل شهروندان فیلیپین و شرکتهای ثبت شده در فیلیپین است که در آن شهروندان فیلیپین

1. the Foreign Investments Act
2. the Omnibus Investments Code
3. the Special Economic Zone Act

حداقل ۶۰٪ سرمایه و رأی شرکت را دارند. ملزوماتی که خارج از این تعریف باشند، اتباع غیر فیلیپینی هستند.

این قانون بین مفهوم سرمایه‌گذاری و تجارت تفکیک قائل شده است. سرمایه‌گذاری به عنوان مشارکتی عادلانه و برابر در یک شرکت با تشکیلات اقتصادی در فیلیپین معرفی می‌شود و "تجارت" را بطور گسترده‌ای شامل کم و بیش هرگونه فعالیت مرتبط با تجارت در فیلیپین معرفی می‌کند. با وجود این قانون سرمایه‌گذاری خارجی هم برای "سرمایه‌گذاری" و هم برای "تجارت" توسط اتباع غیر فیلیپینی اعمال می‌شود. درک ما این است که اثر تمایز بین "سرمایه‌گذاری" و "تجارت" این است که روشن شود که FIA فارغ از این اعمال می‌شود آیا یک غیر فیلیپینی یک شرکت با هدف اجرای امور تجاری در فیلیپین ثبت می‌کند.

محدودیت مهمی که در این قانون وجود دارد این است که در مورد مؤسسات بانکی و مالی اعمال نمی‌شود، بلکه قانون بانکداری عمومی در مورد این مؤسسات اعمال می‌شود.

۲-۶ سرمایه‌گذاری خارجی در فیلیپین و لیست های منفی

اصل اساسی تأسیس شده توسط FIA این است که یک غیر فیلیپینی می‌تواند بدون نیاز به تأیید قبلی، در فیلیپین در هر بخش سرمایه‌گذاری یا تجارت کند، به استثنای بخش‌هایی که سرمایه‌گذاری خارجی تحت عنوان "فهرست منفی" محدود یا ممنوع است. برای بخش‌هایی که در خارج از لیست منفی قرار دارند، تنها شرط لازم این است که اتباع غیر فیلیپینی قبل از سرمایه‌گذاری یا تجارت، باید ثبت نام کنند. خود لیست منفی به سه بخش تقسیم می‌شود. در اینجا، تمایز بین "بنگاه‌های صادراتی" و "شرکتهای بازار داخلی" اهمیت دارد. اصطلاح "بنگاه‌های صادراتی" به شرکتهایی اطلاق می‌شود که حداقل ۶۰٪ از میزان تولید خود را صادر می‌کنند. دو بخش اول لیست منفی هم برای شرکتهای صادراتی و هم برای شرکتهای بازار داخلی اعمال می‌شود. با این حال، بخش سوم این فهرست فقط مربوط به شرکتهای بازار داخلی است. یکی از ساختارهای سه بخشی از لیست منفی، باز کردن طیف گسترده‌ای از بخش‌ها به سرمایه‌گذاری های خارجی است که در آن سرمایه‌گذاری در درجه اول به تولید برای صادرات اختصاص دارد.

۳-۶ رابطه با سایر قوانین

در ماده ۱۲ آمده است که "هیچ آژانس، ابزار و یا تقسیم بندی سیاسی دولت" اقداماتی را انجام نمی‌دهد که با FIA در تعارض باشد یا اثر آن را باطل کند. به نظر می‌رسد که هدف از این ماده اطمینان دادن به این موضوع است که اقدامات حکومتی با توانایی اتباع غیر فیلیپینی در سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی که در لیست منفی FIA وجود ندارد، اختلال ایجاد نمی‌کند. ماده ۱۱ این قانون صریحاً بیان می‌دارد که همه "شرکتهای صنعتی" (اصطلاحی که در FIA تعریف نشده باشد) باید با سایر قوانین و معیارهای زیست

محیطی مطابقت داشته باشند. احتمالاً، این اصل که سرمایه گذاری باید مطابق قوانین و مقررات قابل اجرا در فیلیپین باشد به طور کلی مطابقت داشته باشد، حتی در بخش هایی که برای اتباع غیر فیلیپینی برای سرمایه گذاری فراهم هستند.

تأسیس هیئت سرمایه گذاری: OIC هیئت سرمایه گذاری فیلیپین (BOI) را تأسیس می کند. OIC هیئت سرمایه گذاری را به عنوان مسئول "تنظیم و مشوق سرمایه گذاری در فیلیپین" توصیف می کند. با این وجود، از اختیاراتی که توسط OIC و از وب سایت BOI به BOI اعطا شده است، به نظر می رسد که مسئولیت های آن در عمل بیش از تنظیم سرمایه گذاری بر تشویق سرمایه گذاری متمرکز است. وظایف BOI شامل تدوین برنامه سالانه اولویت های سرمایه گذاری و تعیین صلاحیت سرمایه گذاران برای مشوق ها در برنامه اولویت های سرمایه گذاری است.

۶-۴ مشوق ها

صلاحیت سرمایه گذاران برای مشوق ها از طریق فرآیند ثبت شرکتها با هیئت سرمایه گذاری فیلیپین طبق برنامه اولویت های سرمایه گذاری مشخص می شود. شرکتهایی که با موفقیت ثبت نام می کنند مشمول مشوق هایی هستند که برای بخش و منطقه ای که در آن فعالیت می کنند، وجود دارد. مشاغل موجود تحت OIC شامل معافیت مالیات بر درآمد، اعتبارات مختلف مالیاتی و مراحل ساده گمرکی (ماده ۳۹). برخی از این مشوق ها با برآورده کردن نیازهای مختلف عملکردی - به عنوان مثال، نسبت های تعیین شده نیروی کار سرمایه.

حقوق سرمایه گذار در قانون OIC همچنین طیف وسیعی از "حقوق و ضمانت های اساسی" را به سرمایه گذاران اعطا می کند. این حقوق در دسترس همه سرمایه گذاران است، نه تنها کسانی که تحت برنامه اولویت های سرمایه گذاری در BOI ثبت شده اند. این افراد شامل حق جبران خسارت در صورت سلب مالکیت و حق بازپرداخت سرمایه و سود حاصل از سرمایه گذاری های خارجی نیز می شوند. با این حال، حق بازپرداخت سرمایه و سود به صراحت منوط به قانون بانک مرکزی، به شیوه ای که اصلاح شده، می باشد.

۶-۵ رابطه با سایر قوانین

علاوه بر استناد به قانون بانک مرکزی در ماده ۳۸، OIC به شرایط یا محدودیتهای ناشی از سایر قوانین در چندین مکان دیگر اشاره دارد. به عنوان مثال، یکی از مشوق های موجود برای سرمایه گذاران ثبت شده در BOI، توانایی اشتغال اتباع خارجی است. اما این موضوع منوط به قانون مهاجرت است.

نتیجه گیری

هنگامی که قوانین کشورهای مختلف را با یکدیگر مقایسه می‌نمایم، نتیجه می‌گیریم که هنوز یک مدل جهان شمول برای قانون سرمایه‌گذاری خارجی وجود ندارد و این دولت‌ها هستند که با توجه به سیاست‌های خود میزان انعطاف‌پذیری قوانین را مشخص می‌کنند. قوانینی که دولت‌ها در این زمینه وضع می‌کنند باید انعطاف‌پذیر باشد و از وضع مقررات دوگانه و غیرضروری بپرهیزند و از تعابیر تفسیرپذیر و مبهم استفاده نکنند تا شرایط ورود سرمایه‌گذار خارجی به کشور فراهم شود. وجود قوانینی که متعادل کننده‌ی میان منافع ملی کشور و منافع سرمایه‌گذار خارجی باشد و همچنین رفتار متعادلی با سرمایه‌گذار داخلی و خارجی برقرار کند، می‌تواند زمینه جذب سرمایه‌گذار خارجی و در نتیجه رشد اقتصادی را به همراه داشته باشد.

مطالعه نظام‌های حقوقی کشورهای ایران و جنوب شرق آسیا نشان می‌دهد که در زمینه قانونگذاری برای سرمایه‌گذاری خارجی رویکردهای متنوعی را در پیش گرفته‌اند. مثلاً در کشوری مانند سنگاپور که در جایگاه هفتم در لیست FDI قرار گرفته، قانونی به عنوان قانون سرمایه‌گذاری خارجی ندارد و نظام پذیرش سرمایه‌گذاری در این کشور کاملاً باز است البته این به معنی عدم وضع محدودیت نیست، به طوری که قبلاً هم اشاره شد در این کشور سرمایه‌گذاری در بخش بانکداری مالکیت زمین، رسانه و ارتباطات از راه دور محدود شده است. برخی از کشورها نیز برای پذیرش فهرست‌های منفی ارائه می‌دهند مانند کشور تایلند و فیلیپین. فهرست منفی شامل بخش‌های اقتصادی هستند که سرمایه‌گذار خارجی از ورود به آن منع شده است در مقابل این فهرست، فهرست مثبت قرار می‌گیرد که لیستی از فعالیت‌های اقتصادی را نشان می‌دهد که برای سرمایه‌گذار خارجی مجاز می‌باشد. ارائه فهرست منفی برای سرمایه‌گذاری خارجی متداول‌تر از فهرست مثبت در میان کشورها است و برتری و موفقیت این فهرست نسبت به فهرست مثبت بیشتر است زیرا با توجه به گستردگی بخش‌های اقتصادی، ارائه‌ی فهرست مثبت نمی‌تواند جامعیت مناسبی به آن بپوشاند و سرمایه‌گذار خارجی را با ابهام و عدم شفافیت روبرو می‌سازد اما فهرست منفی که عبارات آن روشن و واضح باشد، سرمایه‌گذار با تردید ورود سرمایه‌ی خود به کشور میزبان روبرو نمی‌کند و می‌داند که ورودش به تمام بخش‌ها مجاز است به جز بخش‌های فهرست منفی.

ارائه فهرست منفی در قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری ایران نیز می‌تواند از ابهامات و استفاده از مفاهیم عام و تفسیرپذیر جلوگیری نماید مثلاً یکار بردن آن در بند (ب) و بند (د) از ماده ۲ این قانون. در بند (ب) ماده ۲ قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری ایران می‌توان به جای استفاده از عبارات عام و تفسیرپذیر، لیست منفی ارائه داد و سرمایه‌گذار را از ورود به این حوزه‌ها منع کرد و بدین گونه برای سرمایه‌گذار هم شفاف و روشن خواهد بود.

بند (د) از ماده (۲) حذف و به جای آن فهرست منفی و یا محدود شده اضافه شوند. بعبارت دیگر رویکرد مبتنی بر تعیین سهم ارزش کالا و خدمات تولیدی حاصل از سرمایه گذاری خارجی در هر بخش اقتصادی و رشته اقتصادی؛ به رویکرد فهرست منفی و محدودشده در هر رشته اقتصادی تغییر یابد.

رژیم حقوقی کشورهای مورد مطالعه نشان می‌دهد که وجود قوانین عام نیز در بحث سرمایه گذاری خارجی نیز دخیل می‌باشد مانند قانون کیفیت محیط زیست مالزی، قانون عام قرارداد و قانون شرکت‌های سنگاپور.

در کلیه مواد مرتبط با صدور مجوزهای سرمایه گذاری که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم به نظام پذیرش مبتنی بر اخذ مجوز از سازمان و یا هیات سرمایه گذاری خارجی اشاره دارد؛ و برخورداری از تسهیلات و حمایت‌های قانون تشویق و حمایت را منوط و مشروط به اخذ مجوز (۶) قانون و مواد متناظر با آن در آیین نامه قانون ذکر)، (نموده اند؛ که عمدتاً در مواد (۳) شده اند، حذف؛ و نظام پذیرش آزاد به صورت اطلاعی و ثبت آورده سرمایه گذاران خارجی جایگزین آن شوند.

فهرست منابع و مآخذ

- آجری آیسک، عاطفه، (۱۳۹۸)، بررسی حقوقی سرمایه گذاری خارجی در صنعت گردشگری با نگاهی به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی، اولین کنفرانس بین المللی گردشگری بیابان لوت؛ فرصت های محلی و بین المللی.
- استادی، حسین و دیگران، (۱۳۹۲). نقش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در رشد اقتصاد ایران (۱۳۵۷-۱۳۸۷) و بررسی رابطه متقابل آنها، فصلنامه تحقیقات توسعه اقتصادی، شماره ۹
- رستمی، ولی و دیگران، (۱۳۹۲). بررسی حقوقی مشوق های قانون و آیین نامه اجرایی تشویق و حمایت از سرمایه گذاران خارجی (۱۳۸۱) در سرمایه گذاری مستقیم خارجی و ترتیبات قراردادی. فصلنامه دانشگاه علم و فرهنگ، سال دوم، شماره ۲
- علی شیر، بهروز، شمس عراقی، شراگیم، (۱۳۹۲)، تأمین منابع مالی و سرمایه گذاری خارجی: مبانی، الزامات، اقدامات و دستاوردها، مجله سیاست های مالی و اقتصادی، سال یکم، شماره ۲
- غمامی، مجید، یادگاری، فهیمه، (۱۳۹۸)، بررسی مفهوم سرمایه گذار خارجی در کنوانسیون ایکسید و حقوق ایران، مجله پژوهش ملل، شماره ۴۴
- کاظمی، اعظم و دیگران، (۱۳۹۲)، شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی با استفاده از تکنیک **topsis**، فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی، سال اول، شماره ۴
- کمیته سرمایه گذاری خارجی ستاد پساتحریم اتاق تهران، (۱۳۹۶). مطالعه تطبیقی قوانین سرمایه گذاری خارجی ایران با چند کشور منتخب. گزارش فاز سوم و نهایی ارزیابی قانون و آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی ایران
- میرزا خانی، حسن، (۱۳۹۱). الزامات سرمایه گذاری خارجی در سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی. مجله اقتصادی - ماهنامه بررسی مسائل و سیاست های اقتصادی
- میهمی، مهدی، (۱۳۹۸)، انتظارات مشروع سرمایه گذار در تقابل با منافع اساسی کشور میزبان و تحلیل آن به عنوان ریسک سیاسی، مجله پژوهش حقوق خصوصی، شماره ۲۸
- نیکبخت، حمیدرضا؛ انصاری، نگین، (۱۳۹۰)، حفظ منافع اساسی دولت میزبان در توافقات سرمایه گذاری بین المللی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۵۶

____ BonnitthaJonathan. 2017. Investment laws of ASEAN countries: a comparative review. International Institute for Sustainable Development